

Salon kaupungin metsäohjelma

**Metsäohjelman tavoitteena varmistaa
Salon kaupungin monipuoliset,
monimuotoiset, elinvoimaiset ja
tuottokykyiset metsät
nyt ja tulevaisuudessa.**

Salon metsäohjelmassa määritetään pitkän tähtäimen tavoitteet Salon kaupungin omistamien metsien hoidolle ja käytölle.

MITÄ?

Metsäohjelma kertoo asukkaille ja luottamushenkilöille:

- miten kaupunki toimii erilaisissa omistamissaan metsissä
- miksi kaupungin metsiä hoidetaan
- mitkä arvot ohjaavat metsänhoitoa.

MIKSI?

Salon kaupungin harjoittamalla metsänhoidolla sovitetaan yhteen erilaisia tavoitteita ja intressejä.

Metsäohjelmalla luodaan edellytykset monipuolisten virkistysmetsien ylläpitämiselle, kestäväälle metsänhoidolle ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiselle.

Metsäohjelmalla saadaan kunnan tahtotila vietyä aina käytännön toteutustasolle. Kunnan metsänhoidon toteuttamisessa ja uuden metsäsuunnitelman tulevassa hankinnassa noudatetaan metsästrategian linjauksia.

MITEN?

Kaikki kaupunkilaiset saivat mahdollisuuden osallistua metsäohjelman tekoon vastaamalla metsäkyselyyn. Kyselyllä selvitettiin, millaisia ovat Salon kaupungin metsiin kohdistuvat arvot ja odotukset. Palautetta otettiin vastaan myös luonnosvaiheessa.

Kyselyn tulosten, asiantuntijatyön ja vuorovaikutteisen ohjausryhmätyön avulla laadittiin metsissä tunnistettujen eri kunnossapitoluokkien hoidon tavoitteet ja niitä toteuttavat toimenpiteet.

Salon kaupungin metsät

Salon kaupungin metsäomaisuus

3 500 ha

Puistometsien osuus noin 600 ha
Koko maaomaisuus noin 6 000 ha

Tunnistettuja tavoitteita:

- Taloudelliset tavoitteet
- Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja säilyttäminen
- Hiilinielujen lisääminen
- Monipuolisten virkistysmetsien tarjoaminen asukkaille
- Vesiensuojelu

Hiilineutraalius 2035:

Salon kaupunki on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

A vertical yellow line is positioned to the left of the title text.

Työn tausta ja valmisteluprosessi

Kunta metsänomistajana

- Kuntien omistama metsäala noin 1,6 % Suomen metsistä, 98 % Suomen kunnista omistaa metsää.
- Noin 96 % aikuisväestöstä ulkoilee luonnossa. Lähes 2/3 suomalaisten lähiulkoilusta tapahtuu kuntien hoitamilla ulkoilualueilla.
- Kuntien metsät tarjoavat taloudellisten hyötyjen lisäksi monipuoliset mahdollisuudet ulkoiluun ja retkeilyyn. Metsien tuottamat hyvinvointivaikutukset vähentävät tutkimuksi terveydenhoidon kustannuksia.

Kunnan metsänomistus poikkeaa yksityisestä metsänomistuksesta:

- Metsänomistus on monitavoitteista
- Vuorovaikutus ja asukkaiden osallistaminen on noussut entistä suurempaan rooliin
- Taajamametsien hoito on pienipiirteistä ja poikkeaa kustannuksiltaan selvästi talousmetsien hoidosta
- Metsien virkistyskäytön edellytysten huomiointi on keskeistä
- Kuntien velvoite luonnon monimuotoisuuden suojelusta on kirjattu lakiin
- Korvaukset suojelualueiksi perustettavien metsäalueiden puustosta ovat alhaisempia kuin yksityiselle maanomistajalle maksettavat korvaukset.
- Kunnat eivät saa metsänhoitotöihin valtion maksamia Metkatukia (entisiä Kemera-tukia)
- Ilmastotavoitteet vaikuttavat metsien käsittelyyn, metsät keskeisessä roolissa
- Kaupungin maapolitiikka ohjaa metsien käyttöä

Metsäohjelmalla omistajan tahtotila viedään käytännön toimintaan

1 Metsäohjelma antaa suuntaviivat metsien käyttöön sekä määrittelee käyttäjien tahtotilan myös taktisen ja operatiivisen tason toimintaan.

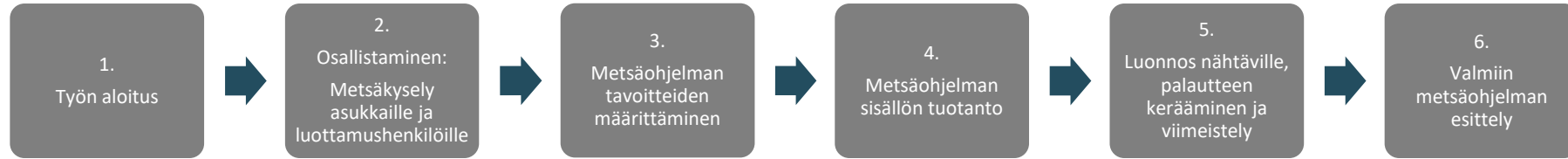
2 Ilman hyvää ja toimivaa strategisen tason linjausta ei voida toteuttaa omistajan tavoitteiden mukaista metsänhoitoa.

3 Käytännön toiminnan laadun todentaminen mahdollistuu metsäohjelman avulla.

4 Metsäohjelman tavoitteiden, esimerkiksi hiilen sidonnan lisäämisen, toteutuminen voidaan todentaa käytännön metsänhoidon arvioinnilla.

Salon metsäohjelman valmisteluprosessi

Ohjausryhmän työskentely vei työtä eteenpäin työvaiheittain.

Metsäohjelman työryhmä:

Salon kaupunki:

Tonttipalveluyksikkö:

- Ari Vainio, kaupungingeodeetti
- Mikko Aaltonen, tonttipalveluinsinööri

Ympäristönsuojelupalvelut:

- Jaana Röytiö, ympäristönsuojelutarkastaja

Infrapalvelualue:

- Matti Nikander, kaupunginpuutarhuri
- Marja-Leena Laakso, puistomestari
- Heidi Suominen, puistomestari

Maankäyttöpalvelujen palvelualue:

- Raimo Inkinen, maankäyttöpalvelujen johtaja

Yhteisöpalvelut:

- Eija Laitinen, viestinnän suunnittelija

Tapio Palvelut Oy:stä metsäohjelman laatimiseen osallistuivat:

- MMM, MH, DI Heidi Hintikka
- MMM, MH Sini Miettinen sekä
- MMM, MH Kalle Nisula

A vertical green line on the left side of the slide.

Osallistaminen

Osallistaminen

Aukkaille toteutettiin metsäkysely, johon oli mahdollista vastata verkkolomakkeella.

Kyselyyn vastasi yhteensä 210 henkilöä.

Suurin osa kyselyn vastaajista oli työikäisiä.

60 % vastaajista käy metsässä vähintään kerran viikossa

Yleisin toive kaupungin metsien kehittämisessä liittyi uusiin ulkoilureitteihin.

Myös Salon kaupungin metsiä koskevalle tiedolle nähdään olevan tarvetta.

Maisemalliset tekijät nousivat positiivisesti esille ja metsänhoitotoimenpiteet (hakkuut/harvennukset) nousivat negatiivisesti esille kyselyssä.

Lähes 90 % vastaajista ulkoilee ja retkeilee kaupungin metsissä.

Yli 50 % vastaajista havainnoi luontoa metsissä liikkeessaan.

Kyselyn vastaajat pitivät tärkeimpänä arvona metsäluonnon suojelua ja luontoarvojen parantamista.

Myös metsien virkistyskäyttöä pidettiin tärkeänä.

Mielipiteitä Salon metsien hoidosta

Metsien hoito

- Lähes puolet vastaajista oli osittain tai täysin tyytyväisiä Salon kaupungin tapaan hoitaa taajamametsiään.
- Noin 33 % vastaajista oli osittain tai täysin tyytyväisiä Salon kaupungin tapaan hoitaa taajamien ulkopuolisia metsiään.

Monimuotoisuus

- Valtaosa kyselyn vastaajista haluaisi kiinnittää huomiota monimuotoisuuden lisäämiseen Salon kaupungin metsissä.

Hoitamattomuus

- Suurin osa kyselyn vastaajista oli samaa mieltä siitä, että Salon kaupungin metsissä tulisi sallia hoitamattomuutta, jotta monimuotoisuus ja monipuolinen lajisto säilyisi.

Tuottotavoitteet

- Lähes 65 % kyselyn vastaajista hyväksyi sen, että Salon kaupunki ei aseta metsien hoidolle taloudellisia tuottotavoitteita.
- Toisaalta yli 55 % kyselyn vastaajista hyväksyi myös, että Salon kaupunki hyödyntää metsiään muiden arvojen ohella myös taloudellisesti.

Hiilivarasto

- Hieman yli puolet vastaajista oli samaa mieltä siitä, että Salon kaupungin metsissä tulisi panostaa hiilivaraston kasvuun.

Peitteellinen metsänkasvatus

- Kyselyn vastaajista yli 2/3 hyväksyisi peitteellisen metsänkasvatuksen (jatkuvan kasvatuksen) lisäämisen Salon kaupungin metsissä.

Lähde: Salon kaupungin asukaskysely, joka toteutettiin keväällä 2024

Tavoitteet teemoittain & kunnossapitoluokittain

Metsien kunnossapitoluokat, (RAMS)

- Salon kaupungin uuden metsäsuunnitelman valmistelun yhteydessä tehdään metsien luokittelu.
- Valtakunnallisesti on käytössä viheralueiden kunnossapitoluokitus (RAMS).
- Kunnossapitoluokituksen avulla viheralueet saadaan yleisilmeen, käytön, laadun ja kustannustekijöiden puolesta keskenään vertailukelpoisiksi.
- Tämä selkeyttää esimerkiksi kunnossapitokustannusten ja investointien vertailua.
- Luokka Mx maankäytön muutosalueet osoittaa jo kaavoitettuja metsäalueita, joille on suunnitteilla esimerkiksi rakentamista. Näille ei kuitenkaan aseteta erillisiä tavoitteita vaan ne hoidetaan metsänhoidon suositusten mukaan, huomioiden niiden sijainti ja nykytila.

M Metsät

M2 Lähimetsä

- Oleiluun, leikkiin, kauttakulkuun, ulkoiluun, liikuntaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen varattuja asuinalueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevia metsiä, joiden käyttö on päivittäistä.

M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä

- Ulkoiluun, retkeilyyn, liikuntaan, marjastukseen, sienestykseen ja virkistäytymiseen varattuja asuinalueiden läheisyydessä tai hieman etäämmällä sijaitsevia metsiä.

M5 Talousmetsä

- Talouskäytössä olevia metsiä, joita lisäksi hyödynnetään virkistyskäytössä.

S Suojelualueet

- Suojelualueet ovat laissa, asetuksessa tai valtioneuvoston, ministeriön, ELY-keskuksen tai muun viranomaisen päätöksessä määrättyjä alueita, joilla on suojeltuja luontokohteita. Suojelualueena pidetään myös aluetta, jolla on muinaismuistolain nojalla suojeltuja rakennelmia tai niiden jäännöksiä sekä rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset, jos niitä voidaan pitää aluemaisina kohteina. Suojelualue voi olla myös maanomistajan omalla päätöksellä tai muulla päätöksellä suojeltu alue.

x Maankäytön muutosalueet

- Yleis- tai asemakaavassa rakentamiseen tai rakentamisen vaikutuspiiriin osoitettuja alueita. Metsäohjelmaan lukeutuu ne maankäytön muutosalueet, jotka kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa tällä hetkellä.
- Mx Muutosalue, jota kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa

Taloudellinen tavoite

- Taloudellisesti kestävä metsänhoito tarkoittaa sitä, että metsien elinvoimaisuus, uusiutumiskyky, tuottavuus ja metsätalouden kannattavuus säilyvät pitkällä aikavälillä.
- Tehokkuus, kustannustietoisuus ja tarkoituksenmukaisuus kaikissa metsänkasvatuksen vaiheissa parantavat metsänhoidon kannattavuutta.
- Metsänhoidon kustannuksia voidaan alentaa käyttämällä kullekin metsikkökuviolle tarkoituksenmukaista menetelmää, tekemällä tarpeelliset hoitotoimet huolellisesti ja oikea-aikaisesti sekä suurentamalla käsiteltävän alueen kokoa. Kaupungin metsäomaisuuden hoidossa toimenpiteiden suunnittelun merkitys korostuu, sillä metsänhoidossa sovitetaan yhteen erilaisia tavoitteita.
- Puunkorjuun kustannuksiin vaikuttavat keskeisesti kerralla korjattavan puutavaran määrä, hehtaarikohtainen hakkuukertymä ja puuston järeys.

Tavoitteet

- Metsistä saadaan tuloja kaupungille kestävästi. Pitkällä aikavälillä hakuiden määrä ei ylitä kasvua.
- Vaihtomaiksi soveltuvat metsätilat ja -alueet ovat merkittävässä asemassa kaupungin maapolitiikassa yhtenä työvälineenä.
- Salon kaupunki omistaa noin 700 hehtaaria maankäytön muutosalueita. Maankäytön muutosalueiden metsiä hoidetaan samoilla periaatteilla kuin talousmetsiä sinä aikana, kun ne ovat vielä metsämaana.
- Lähimetsien, ulkoilu- ja virkistysmetsien sekä suojelualueiden metsien hoidolla ja käytöllä ei ole taloudellisia tuottotavoitteita.
- Taloudelliset tuottotavoitteet ohjaavat toimintaa talousmetsissä.

TALOUDELLINEN TAVOITE, TOIMENPITEET

- Taloudellisen tavoitteen mukaiset metsien hakkuumäärät perustuvat ajantasaiseen metsäsuunnitelmaan sekä toteutuneiden metsänhoitotöiden ja hakkuiden seurantaan, kuten erilaisiin metsäsuunnitelman väliarvioihin ja toimenpidekatselmuksiin.
- Puun hintakehitystä seurataan ja päätökset hakkuista perustuvat myös puun hintatilastoihin.
- Metsänhoitotöiden kustannuksia seurataan ja budjetoinnissa otetaan huomioon niiden hintakehitys.

METSÄLUOKKAKOHTAISET TOIMENPITEET

Talousmetsät

- Talousmetsiä hoidetaan monipuolisesti metsänhoidon suositusten mukaan huomioiden kuitenkin kunkin metsikön erityispiirteet.
- Talousmetsissä käytetään sekä tasaikäisen metsän kasvatukseen että peitteellisen kasvatuksen menetelmiä.
- Tasaikäisten metsien kiertoajat ovat vaihtelevia riippuen kasvupaikasta ja puulajista.

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Ulkoilu- ja virkistysmetsissä tehtävien toimenpiteiden laajuus suhteutetaan niistä saataviin hakkuutuloihin niin, että saatavat tulot kattavat vähintään niiden hoidon menot.
- Metsänhoito perustuu soveltuvilla kohteilla peitteelliseen metsänkasvatukseen.

Lähimetsät

- Lähimetsissä tehtävien toimenpiteiden laajuus suhteutetaan niistä saataviin hakkuutuloihin niin, että saatavat tulot kattavat niiden hoidon menot.
- Metsänhoito perustuu pääasiassa peitteelliseen metsänkasvatukseen.

Suojelualueet

- Ulkoilijoiden turvallisuutta edistäviä metsänhoitotoimenpiteitä tehdään vain niillä alueilla, jossa on merkittäviä reittejä.

Virkistyskäytön tavoite

- Noin 96 % aikuisväestöstä ulkoilee luonnossa. Kaupungin omistamilla metsillä on suuri vaikutus asukkaiden hyvinvointiin.
- Taajamametsien saavutettavuus lisää asumisviihtyvyyttä.
- Ulkoilukäyttöön soveliaat metsät ovat monipuolisia, turvallisia, elämyksellisiä ja helposti saavutettavissa. Metsän vaihteleva rakenne lisää sen elämyksellisyyttä
- Näitä piirteitä voidaan toteuttaa metsänkäsittelyssä esimerkiksi avaamalla maisemaa, suosimalla metsänkasvatuksessa eri puulajeja ja käyttämällä erilaisia metsänkasvatustapoja.

Tavoitteet

- Metsäsuunnittelussa tunnistetaan maisemallisesti merkittävät lähi- ja kaukomaiseman kohteet. Maisematarvoja vaalitaan osana metsien käsittelyä.
- Uudishakkuiden yhteydessä pyritään minimoimaan maisemavaikutukset.
- Virkistyskäytön kannalta aktiiviset alueet merkitään lähtötiedoksi metsäsuunnitelmaan/metsävaratietoihin
- Vesistöjen rantamaisemien hoito ja rantojen luontoarvojen säilyttäminen sovitetaan yhteen
- Metsänhoidon toimenpiteistä tiedottamista kehitetään ja sen onnistumista seurataan.
- Metsänhoidon yhtenä tavoitteena on turvata ja vahvistaa virkistysarvoja sekä metsäluonnon monimuotoisuutta.

VIRKISTYSKÄYTÖN TAVOITE, TOIMENPITEET

- Maisemanhoitoa korostetaan metsänhoidossa ja arvokkaat rakennepiirteet huomioidaan metsien käsittelyssä.
- Metsissä liikkuminen mahdollistetaan metsänhoidosta huolimatta. Merkityt reitit ja polut pidetään kulkukelpoisina hakkuiden ja hoitotoimenpiteiden jälkeen.
- Maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon ulkoilureittien ja -alueiden yhtenäisyys ja toimivuus.
- Polut, ulkoilureitit ja muut rakenteet otetaan huomioon metsien käsittelyssä. Metsäsuunnitelman kuviotiedoissa mainitaan polut yms. virkistyskäytön rakenteet
- Virkistyskäyttöä vaarantavat riskipuut ulkoilureittien varsilta poistetaan tarvittaessa.
- Tarkempi työmaasuunnittelu tehdään erityisesti kohteilla, joissa tärkeitä maisema- ja virkistysarvoja

METSÄLUOKKAKOHTAISET TOIMENPITEET

Talousmetsät

- Metsänhoidon toimenpiteiden suunnittelussa otetaan huomioon virkistyskäyttö, esimerkiksi säästöpuiden sijoittelussa ja maanmuokkausten toteutuksessa.
- Sujuva kulku reiteillä ja poluilla mahdollistetaan myös metsänhoidon toimenpiteiden jälkeenkin.
- Uudishakkuukuvioiden kokoa ja muotoa suunniteltaessa otetaan huomioon maisemavaikutukset sekä maaston muodot (mm. korkeuskäyrät).

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Metsänhoito perustuu soveltuvilla kohteilla peitteelliseen metsänkasvatukseen.
- Ulkoilu- ja virkistysmetsien metsänhoidon toimenpiteistä tiedotetaan asukkaita myös maastossa ja taukopaikoilla olevilla tiedotteilla.

Lähimetsät

- Metsänhoito perustuu pääasiassa peitteelliseen metsänkasvatukseen.
- Lähimetsien metsänhoidon toimenpiteistä tiedotetaan asukkaita myös maastossa olevilla tiedotteilla.

Suojelualueet

- Suojelualueiden kulumista estetään. Sallitut kulkureitit merkitään kartoille ja maastoon näkyvästi niin, että luontoarvot säilyvät.

Metsäluonnon monimuotoisuuden tavoite

- Metsien monimuotoisuuden kannalta tärkeitä rakennepiirteitä kuten eri-ikäisyyttä, lehtipuusekoitusta ja järeän säästöpuuston määrää lisätään.
- Metsät ovat viimeisimmän lajien uhanalaisuusarvioinnin (2019) mukaan 833 uhanalaisen ja 754 silmälläpidettävän lajin ensisijainen elinympäristö.
- Metsäelinympäristön muutokset, erityisesti lahoppuun väheneminen, on tavallisin lajien uhanalaisuuden syy ja uhkatekijä.
- Metsäisistä elinympäristöistä eniten uhanalaisia lajeja on lehtojen, vanhojen kangasmetsien, paloalueiden ja hakamaiden lajistossa.
- Lajien monimuotoisuuden turvaaminen perustuu lajeille ja lajiryhmille tärkeiden elinympäristöjen, esimerkiksi luonnontilaisten tai luonnontilaistumassa olevien puronvarsien, tunnistamiseen sekä lajeille tärkeiden rakennepiirteiden, kuten jalojen lehtipuiden huomioon ottamiseen.

Tavoitteet

- Metsänhoidon tavoitteena on turvata ja vahvistaa metsäluonnon monimuotoisuutta.
- Tunnistetaan kaikkien metsäluokkien alueilla kohteet, joissa monimuotoisuus arvot ovat korkeimmat ja joiden alueelle toimen tai toimimattomuuden kohdistamisella saadaan suurin hyöty. Tällaisia ovat esimerkiksi vesistöjen ja pienvesien ympäristöt tai perinnebiotooppeihin rajautuvat alueet.
- Lisätään metsäisiä suojelualueita
- Metsien käsittelyllä ei huononnetta vesistöjen tilaa monimuotoisuuden kannalta
- Kaikki vesistöjen suojakaistat kuvioidaan omiksi metsikkökuvioikseen metsäohjelman valmistumisen jälkeen laadittavissa metsäsuunnitelmissa. Tämä varmistaa suojakaistojen huomioimisen kaikissa metsätöissä sekä toisaalta mahdollistaa alueiden sisällyttämisen suojelupinta-aloihin.

METSÄLUONNON MONIMUOTOISUUDEN TAVOITE, TOIMENPITEET

- Selvitetään uusien suojelualueiden perustamismahdollisuuksia metsäalueille, joille kohdistuu luonto- tai maisema-arvoja.
- Lisätään aktiivisesti laho- ja lehtipuun määrää metsissä osana metsien hoitoa. Suositaan erityisesti haapoja ja muita arvokkaita lehtipuita.
- Tiedot metsäluonnon monimuotoisuudelle arvokkaista kohteista ja lajeista sisällytetään osaksi metsävaratietoa.
- Tunnistetaan metsäsuunnittelussa lehtoalueet, ja suunnitellaan näille tapauskohtaiset hoito-ohjeet (esim. kuusettumisen estäminen).
- Hakkuiden toteutusta painotetaan lintujen pesimäkauden ulkopuolelle. Tiedot tunnistetuista arvokkaista linnustokohteista viedään metsävaratietoihin.
- Perinnebiotooppien sekä niihin rajautuvien metsäalueiden käsittelyssä noudatetaan mahdollisia hoitosuunnitelmia. Hoidolla turvataan alueiden erityispiirteiden säilyminen.
- Tunnistetut ekologiset käytävät merkitään metsävaratietoihin, jotta ne voidaan ottaa huomioon metsänhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Pidetään yllä hyvää metsäluonnonhoidon ammattitaitoa. Metsänhoidon palvelujen tuottajilta edellytetään osaamista metsien luontoarvojen tunnistamiseen.
- Vesistöjen rannoille jätetään riittävän leveät suojakaistat. Kaikki vesistöjen suojakaistat kuvioidaan omiksi metsikkökuvioiksi.
- Hyödynnetään luonnonhoidon keinoja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja vahvistamisessa.
- Vieraslajihavainnot kirjataan ja niitä torjutaan suunnitelmallisesti.
- Käsittelemättömiä tiheiköitä jätetään sopiviin kohtiin kaikenikäisissä metsissä ja kaikilla metsäalueilla.
- Metsänkäsittelyjen yhteydessä tehdään tekopötkelöitä soveltuviin kohtiin.

METSÄLUOKKAKOHTAISET TOIMENPITEET

Talousmetsät

- Talousmetsien luonnonhoidolla lisätään metsäluonnon monimuotoisuudelle arvokkaita rakennepiirteitä, kuten säästö- ja lahopuita
- Metsiä hoidetaan vähintään PEFC-sertifikaatin kriteereiden mukaisesti
- Lisätään aktiivisesti lehtipuuosuutta erityisesti taimikonhoitotoimenpiteiden yhteydessä

Lähimetsät

- Puuston kiertoaikoja pidennetään soveltuviin lähimetsien kohteissa
- Metsänhoito perustuu peitteelliseen metsänkasvatukseen

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Metsänhoito perustuu peitteelliseen metsänkasvatukseen: alueita hoidetaan niiden luontaista uudistumisdynamiikkaa mukaillen pienaukko- ja poimintahakkuilla.
- Puuston kiertoaikoja pidennetään soveltuviin kohteissa.

Suojelualueet

- Suojelualueiden kulumista estetään. Sallitut kulkureitit merkitään kartoille ja maastoon näkyvästi niin, että luontoarvot säilyvät.
- Erityisen herkillä kohteilla rajoitetaan liikkumista.
- Luonnonhoidon toimenpiteillä parannetaan luontoarvoja soveltuville kohteilla

Ilmastotavoite

- Ilmastonmuutoksen hillinnässä metsät toimivat hiilen nieluna ja varastona. Merkittävä osa metsien hiilestä on varastoituneena maaperään ja erityisesti tämä korostuu turvemilla.
- Metsän käytön ilmastovaikutusten arvioinnissa voidaan mittarina käyttää metsän hiilitasetta, jossa on huomioitu myös hakkuissa poistettavan puun sisältämä hiili.
- Ilmastonmuutoksen hillintä voidaan ottaa huomioon erilaisilla toimintatavoilla, esimerkiksi:
 - Pyritään sitomaan mahdollisimman paljon hiiltä puustoon ja tuottamaan mahdollisimman paljon puupohjaisiin tuotteisiin käytettävää raaka-ainetta.
 - Huomioidaan maaperän hiilivarastojen ylläpito
 - Pyritään varastoimaan puustoon ja maaperään mahdollisimman paljon hiiltä
 - Pidetään metsän hiilitase positiivisena (pitkällä aikavälillä) huomioiden puusto, maaperä ja tuotteet.
 - Puusto on tervettä ja elinvoimaista, kasvaa ja sitoo hiiltä hyvin.

Tavoitteet

- Salon kaupunki on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Metsien hoito on ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaista. (<https://salo.fi/wp-content/uploads/2021/07/Salon-ilmasto-ja-ymparistoohjelma-2021-2025-kv-24052021.pdf>)
- Metsät pidetään elinvoimaisina ja kasvukykyisinä. Metsien tuhonkestävyyttä edistetään kehittämällä puuston ikärakennetta ja puulajivalikoimaa monipuoliseksi.
- Metsien hiilinielut ja varastot säilytetään tasapainossa pitkällä aikavälillä.

ILMASTOTAVOITE, TOIMENPITEET

- Metsien puusto pidetään monipuolisena (ikäjakauma/puulajit), jotta metsien kyky sopeutua muuttuviin kasvuolosuhteisiin ja niiden sietokyky erilaisiin häiriöihin parantuu.
- Metsätuhoille alttiit kohteet tunnistetaan metsävaratiedoista ja maastotyön yhteydessä.
- Metsätuhoriskeihin varaudutaan ja reagoidaan nopeasti, jos riski konkretisoituu.
- Lahopuun määrää lisätään soveltuvissa kohteissa ja lisätään näin metsien hiilivarastoa
- Vesiensuojelusta huolehditaan ja sen toteutumista/onnistumista seurataan osana metsänhoitoa
- Soveltuvia suokohteita ennallistetaan

METSÄLUOKKAKOHTAISET TOIMENPITEET

Talousmetsät

- Metsien rakennetta monipuolistetaan lisäämällä sekametsien osuutta, jotta metsillä olisi parempi kyky sopeutua muuttuvaan ilmastoon.
- Talousmetsien hiilinielua pidetään yllä uudistamalla metsät ajallaan ja tekemällä taimikonhoidot, harvennukset ja uudistushakkuut oikea-aikaisesti.
- Metsiä uudistettaessa valitaan kasvupaikoille sopivia, kotimaisia puulajeja.
- Turvemailla suositaan mahdollisuuksien mukaan peitteistä metsänkasvatusta.

Lähimetsät

- Metsien kerroksellisuutta lisätään pienaukko- ja poimintahakkuilla.
- Lähimetsien kiertoaikoja pidennetään soveltuvilla kohteilla metsätuhoriski huomioiden.

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Alueita hoidetaan niiden luontaista uudistumisdynamiikkaa mukaillen pienaukko- ja poimintahakkuilla. Näin säilytetään metsän peitteisyys ja ylläpidetään hiilivarastoa maisema-arvot ja virkistyskäyttö turvaten sekä metsien rakennetta monipuolistaen.
- Metsätuhoriskiä pienennetään pitkällä aikavälillä kasvupaikoille sopivilla, luontaista uudistumista tukevilla puulajivalinnoilla.
- Puuston kiertoaikoja pidennetään soveltuvissa kohteissa.

Suojelualueet

- Metsien hiilivarastoa kasvatetaan lisäämällä suojelualueiden määrää.

Vesiensuojelun tavoite

- Vesiensuojelu on vesistöjen, pienvesien ja pohjavesien ekologisen laadun ylläpitoa ja parantamista. Vesiensuojelulla turvataan niiden hyvät käyttömahdollisuudet ja vesien tila.
- Vesiensuojelu vähentää metsänkäsittelyn aiheuttamia haittoja vesistöihin.
- Haitat syntyvät kiintoaineen, ravinteiden ja humuksen huuhtoutumisesta eli kuormituksesta.
- Oikein valituilla vesiensuojelutoimenpiteillä kuormitusta voidaan vähentää olennaisesti.
- Pienvedet ja vesistöt ovat sekä vesiluonnon että virkistyskäytön kannalta tärkeitä.
- Vesiensuojelun merkitys korostuu erityisesti turvemailla, eroosioherkillä alueilla, happamilla sulfaattimailla, vesistöjen läheisyydessä ja pohjavesialueilla.

Tavoitteet

- Vesiensuojelun toimenpiteet ovat osa Salon metsänhoidon prosessia
- Metsäsuunnittelussa tunnistetaan erityisesti pohjavesivaikutteiset pienvedet ja niiden lähimetsät sekä valuma-alueet
- Metsien käsittelyllä ei huononnetta vesistöjen tilaa eikä lisätä vesien tummumista
- Kaikki vesistöjen suojakaistat kuvioidaan omiksi metsikkökuvioikseen metsäohjelman valmistumisen jälkeen laadittavissa metsäsuunnitelmissa.
- Uudishakkuissa huomioidaan eroosioherkkyyden minimointi.

VESIENSUOJELUN TAVOITE, TOIMENPITEET

- Vesiensuojelusta huolehditaan ja sen toteutumista/onnistumista seurataan osana metsänhoitoa.
- Metsäsuunnittelussa ja vesiensuojelusuunnitelmissa huomioidaan koko valuma-alue.
- Tunnistetut pienvesikohteet, lähteet ja lähteiköt viedään metsävaratietoihin.
- Vesiensuojelurakenteet suunnitellaan huolellisesti ja tarkoituksenmukaisesti maastossa ottaen aina huomioon jokaisen kohteen erityispiirteet sekä valuma-alueet
- Vesiensuojelutoimet ja –rakenteet kuvataan metsäsuunnittelussa ja työmaasuunnittelussa. Niiden toteutumista seurataan laadunvalvonnalla/omavalvonnalla.
- Vesistöjen rannoille jätetään riittävän leveät (vähintään PEFC-standardin mukaiset) suojakaistat vesistöjen suojelemiseksi. Kaikki suojakaistat kuvioidaan omiksi metsikkökuvioikseen.
- Vesiuomat huomioidaan kulkureittien suunnittelussa ja toteutuksessa siten, että vesistöille ei aiheuteta haittaa.
- Otetaan osaa ja käynnistetään valuma-aluekohtaista vesiensuojelua yhdessä muiden maanomistajien ja toimijoiden kanssa.
- Kunnostusojituksen tarve harkitaan tarkkaan tapauskohtaisesti ja ojitus tehdään vain tarpeelliseen syvyyteen saakka.
- Soveltuvia suokohteita ennallistetaan.

METSÄLUOKKAKOHTAISET TOIMENPITEET

Talousmetsät

- Vältetään kaikkia metsänhoitotoimenpiteitä ja hakkuita vesistöjen suojakaistoilla sekä lähteiden ja lähteikköjen ympäristössä vähintään PEFC-standardin kriteereiden mukaisesti.
- Maanmuokkaukset suunnitellaan siten, että käytetään aina oikeaa menetelmään siihen soveltuvalla kohteella. Muokkausmenetelmiä vaihdellaan myös metsikkökuvion sisäisesti olosuhteiden mukaan, ja tarvittaessa jätetään myös tekemättä.
- Kunnostusojituksen tarve harkitaan tarkkaan tapauskohtaisesti ja tarvittavat sekä tarkoituksenmukaiset vesiensuojelurakenteet suunnitellaan huolella.
- Turvemailla pyritään suosimaan peitteistä metsänkasvatusta.
- Uudishakkuiden koko ja muoto suunnitellaan siten, että mahdollinen eroosioherkkyys otetaan huomioon.

Lähimetsät

- Metsänhoito perustuu pääasiassa peitteelliseen metsänkasvatukseen.
- Jätetään suosituksia leveämmät suojakaistat vesistöjen äärelle.

Ulkoilu- ja virkistysmetsät

- Metsänhoito perustuu pääosin peitteelliseen metsänkasvatukseen.
- Vesistöjen sekä lähteiden ja lähteikköjen ympärille jätetään riittävästi suojapuustoa siten, että varjostus kohteeseen säilyy.

Suojelualueet

- Suojelualuesuunnittelussa otetaan huomioon herkät vesistöalueet ja niiden valuma-alueet.

Metsäohjelman seuranta

- Metsäohjelman toteutumista seurataan 5-vuotiskausittain.
- Jokaista metsäohjelmassa asetettua tavoitetta seurataan erikseen.
- Metsäohjelmaan tehdään tarvittaessa muutoksia tai päivityksiä. Metsäohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä suhteutetaan valtakunnan tason kehitykseen.
- Jos metsien kasvuolosuhteet muuttuvat merkittävästi metsäohjelmakaudella, voidaan metsäohjelman tavoitteita muuttaa tarvittaessa. Esimerkiksi laajat hyönteis- tai myrskytuhot tai uudet kasvitaudit saattavat muuttaa kasvuolosuhteita nopeastikin.

Yhteenveto

- Salon kaupunki omistaa merkittävän metsäomaisuuden, jolla on erilaisia käyttötavoitteita.
- Salon kaupungin metsäohjelma määrittelee pitkäjänteisesti kaupungin metsien hoidon linjauksia. Metsäohjelma sovittaa yhteen metsien eri käyttötavat.
- Metsäohjelma linjaa kaupungin omistamien metsien hoitoa yli vaalikausien. Metsäohjelman valmistelussa ovat olleet mukana kaupungin eri yksiköt sekä valmisteluun on osallistettu myös kaupungin asukkaita.
- Metsäohjelma tehtiin yhteistyössä ohjausryhmän kanssa osallistamalla asukkaita sekä käyttämällä asiantuntijatyötä.
- Metsäohjelma rakentuu viiden eri tavoitteen ympärille: talous, virkistyskäyttö, monimuotoisuus, ilmasto sekä vesistönsuojelu.
- Kuntien velvoite luonnon monimuotoisuuden suojelusta on kirjattu lakiin.

Heidi Hintikka

heidi.hintikka@tapio.fi

Puhelin: +358 29 432 60

